

คำรำพึง ของคนที่เคยผ่านร้อนผ่านหนาว ในการปฏิรูปการศึกษา : โดย เพชร เหมือนพันธุ์

● นำเสนอเมื่อ 15 มี.ค. 2561

วิตกกังวลกับวิกฤตคุณภาพการศึกษาไทย ยิ่งใกล้วันปิดภาคเรียน ยิ่งยังมีตมหมองไม่เห็นแสงสว่างปลายอุโมงค์
ไม่ว่าปีการศึกษาหน้าเราจะคนพบทางออกจากวังวนวิกฤตคุณภาพการศึกษาหรือไม่ จะมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้างจากคณะกรรมการอิสระทางการปฏิรูปการศึกษา
ยังมองไม่เห็นวิสัยทัศน์ของผู้นำของประเทศว่าจะชี้นำไปทางใด
ลองมองข้ามเขตแดนของประเทศออกไปทุกทิศทางเห็นแต่การเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลกที่ไม่หยุดนิ่ง ขณะที่บรรยากาศภายในประเทศเงียบสงบนิ่งอย่างน่าวังเวง

คำรำพึงที่หนึ่ง ของ ดร.สมเกียรติ โอสถสภา อดีตอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไทยไว้ว่า “คนจีนไขว่คว้าอย่างที่เราคิด คบจีนไม่ระวังถูกยึดประเทศแน่” ทานยกขอมูลมาอ้างว่า คนจีนเป็นลานเข้าไปในเวียดนามตอนเหนือ รัฐบาลเวียดนามกลัวมากขอให้กลับไปก็ไมกลับไป
จีนหาวิธีแก้อุปสรรคของจีน จึงส่งกองทัพเข้าลุย
เส้นทางรถไฟช่วยให้จีนขนส่งสินค้าราคาถูกมาต้มฟัดตลาดเวียดนาม
อุตสาหกรรมเวียดนามพึ่งเรือบรรทุกผู้ผลิตสินค้ารายย่อยด้วย
วิธีจีนคือส่งสินค้าเกษตรราคาถูกไปตัดราคาทำให้เจ้าของพื้นที่เก่าเจ๊งไล่ออกจากตลาดแล้วเข้าควบคุมแทน
จีนส่งนักท่องเที่ยวเข้าไปเวียดนามเยอะมาก เวียดนามบูม ธุรกิจท่องเที่ยวที่จีนทำกับเวียดนามเหมือนทำในไทยคือ มีรถเอง มีที่พักเอง ชื้อของตัวเอง คนไทยและเวียดนามไม่ได้อะไรจากนักท่องเที่ยวจีน
ทางรถไฟไปถึงไหนทหารจีนไปถึงที่นั่น

จีนเข้าลาว จีนถือโอกาสเข้าไปอยู่ในเมืองทางตอนเหนือของลาว 5 เมืองเต็มไปหมด เศรษฐกิจลาวอยู่ในมือของคนจีน คนลาวเป็นแรงงาน ทำไร่ไถนา

จีนเข้าพม่าหลังจากที่พม่าถูกบอยคอตจากอเมริกา พม่าหันไปพึ่งจีน หัวเมืองด่านเหนือของพม่า จีนจึงเข้าไปขนทรัพยากรจากพม่าปีละ 30,000 ล้านเหรียญ มารวม 50 ปีแล้ว ไม หยก ของป่า พลอย ทองคำ

จีนรุกเข้าอีเยี จีนส่งสินค้าขึ้นที่ท่าเรือ เจนัว อิตาลี กองทัพมดลำเรียงสินค้าขึ้นบก กระจายเข้าสู่คลังสินค้า ทางรถไฟไม่ทันตรวจสอบไม่ทัน อีเยีก็ยุ่งเหมือนกัน

คนจีนนั้นพร้อมอพยพเข้าไทยร้อยล้านคน
รัฐบาลจีนเพิ่งประกาศนโยบายให้ประชาชนรายย่อยเอาเงินไปลงทุนในต่างประเทศคนละ 5-6 ล้านบาท โดยธนาคารจีนปล่อยให้กู้ได้ คนจีนเมื่อได้อพยพไปอยู่ที่ไหนแล้วจะไม่ยอมกลับบ้าน

จีนมีหลักสูตรเบ็ดเสร็จระยะสั้นสอนการทำธุรกิจ SME โดยมีเป้าหมายจะให้เยาวชนจีนเข้ามาทำใน สปป.ลาวและไทยในเร็วๆ นี้ ปัจจุบันธุรกิจลาว ประมาณ 80% อยู่ในมือคนหนุ่มคนสาวจากจีน ที่มีอายุระหว่าง 22-30 ปี

ในไทย มีนักศึกษาหนุ่มสาวจากจีนรุ่นใหม่เข้ามาศึกษาหลักสูตรเฉพาะกิจ เพื่อประกอบธุรกิจและการค้าในไทย มาเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น ABAC ศรีประทุม รัตนบัณฑิต

แม่ฟ้าหลวง และ ม.อื่นๆ อีกจำนวนมาก เพื่อให้เข้ากับหลักเกณฑ์ SME ที่จีนได้กำหนดไว้ ระยะเวลาการศึกษา 6 เดือนถึง 2 ปี พวกเขามาเรียนเพื่อรู้ที่จะทำธุรกิจ ไม่ได้มาเรียนเพื่อเอาใบปริญญา มาเรียนภาษาไทย ให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตคนไทย

หลักสูตรเบ็ดเสร็จ SME ของจีน

ผู้เรียนต้องเขียนแผนธุรกิจแผนการตลาดที่ต้องประกอบกิจการในประเทศไทยและ สปป.ลาว แล้วนำเสนอต่อสวนงานของ SME ในจีน เมื่อโครงการแผนงานธุรกิจผ่านการประเมิน นักศึกษาจะได้รับทุนขั้นต้น 200,000 หยวน (1,000,000 บาท) ในงวดแรก และจะจ่ายงวดที่ 2-3 อีก งวดละ 200,000 หยวน เพื่อขยายกิจการ (ประมาณ 3,000,000 บาท)

ปัจจุบันคนจีนเป็นผู้ยึดครองเศรษฐกิจในลาวเกือบทั้งหมด เสมือนหนึ่งเป็น “มณฑล” รวมทั้งการถือครองที่ดินในลาวโดยถูกต้องจากการแต่งงาน ขยายสัมพันธ์ทางครอบครัวอย่างแนบแน่น สูการออนไลน์ชาติ นโยบายประชากรและยึดเศรษฐกิจโลก ฝรั่งเศสไม่มีตามทัน ลาวจึงเป็นมิตรที่ดีที่สุดของจีนในเวลานี้ นอกจากลาวแล้วยังมีเกาหลีใต้เข้าไปท่องเที่ยวและทำธุรกิจในลาวแล้วด้วย

ประเทศไทยก็คงจะเผชิญปัญหาเดียวกับลาว คนไทยเคยวิ่งตามฝรั่งทุกเรื่องแต่ฝรั่งรบตามกติกา ส่วนคนจีนรบทุกรูปแบบไม่มีกติกาแน่นอน ตอนนี้นจีนรุกเจียบ เขายึดสวนทุเรียน สวนมังคุด สวนลำไย โดยกำหนดราคาซื้อขายเอง ตามมาด้วยธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝากและอื่นๆ อีกมาก เราจะเตรียมตัวอย่างไรจึงจะอยู่รอด ถ้าไทยไม่ทำอะไรในวันนี้ ประเทศจะจนมาก เทคโนโลยีพร้อมที่จะเปลี่ยนโลก

หลักสูตรการศึกษาคือคำตอบ

ทั้งรัฐบาลไทยและภาคเอกชนต้องสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันโลก ให้ทันคน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและทางเทคโนโลยี ใ้เน้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเทคโนโลยีและภาษาธุรกิจ โลกมันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว วิชาประวัติศาสตร์ต้องเรียนแต่ควรเลิกเรียนประวัติศาสตร์เพื่อยุ่งคนไทยให้ไปกู้กรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่าได้แล้ว ทานเดโช ฮุนเซน นายกรัฐมนตรีเขมร บอกคนเขมรว่า “อาชีพในอนาคต คนเขมรต้องพูดภาษาอังกฤษได้ ต้องใช้คอมพิวเตอร์เป็น งานก่อสร้างบ้านด้วยไม่จะหายไป เหล็กจะเขามาแทนที่” เป็นคำพูดสั้นๆ แต่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงพบว่าขณะนี้ในกรุงเทพมหานคร เด็กเขมรเรียนกวดวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ทุกตรอกทุกซอยทุกหัวมุมถนนด้วยราคาที่ไม่แพง

เคยมีคนงานก่อสร้างชาวเขมรที่เป็นวัยรุ่นเข้ามาก่อสร้างอาคารเรียนที่โรงเรียนจัตุรัสวิทยาคาร ชัยภูมิ มีเด็กหนุ่มช่างเชื่อมเหล็กฝีมือชั้นเทพ ครูที่โรงเรียนไปถามว่าทำไมจึงมีฝีมือเยี่ยมขนาดนี้ เด็กคนงานเขมรบอกว่า ทานนายกรัฐมนตรีสุนเซนบอกวา “ต่อไปช่างงานก่อสร้างที่เอาไม้มาจากป่ามาทำบ้านจะหมดไป ถ้ายากกว่าในอาชีพก่อสร้างต้องเรียนงานโลหะงานไฟฟ้างานเครื่องจักรเครื่องกล”

เด็กเขมรจึงได้เรียนวิชา “งานเชื่อมเหล็กในโรงเรียนมัธยมศึกษา” จนมีฝีมือชั้นเทพ

คำร่ำฟังกที่สอง เป็นคำร่ำฟังของ จ.ส.อ.วุฒิพงษ์ พิพิธกุล อายุ 81 ปี อดีตทหารผ่านศึกเกาหลี ปี 2512 และอดีตแรงงานชาอูขุ 6 ปี ทานบนมาว่า เมื่อ 50 ปีก่อน เกาหลีใต้ตามหลังไทยอยู่ 30 ปี แต่ภายหลังรัฐบาลของเขามีวิสัยทัศน์ ส่งนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศมากที่สุดในกลุ่มประเทศเอเชีย ดูลิตอนนี้เราตามเขาไม่ทันแล้ว รถยนต์ Backhoe เขาทำมาขายหลายยี่ห้อ ทั้งซัมซุง ฮุนได เมื่อก่อนเกาหลีไม่ค่อยมีอะไร พอนักศึกษาเขาเรียนจบมาจากต่างประเทศ เขาพัฒนาขึ้นเร็วมาก ไทยเราแทบย่ำอยู่กับที่ เพราะผู้นำไม่เก่ง คิดไม่เป็น หรือมีอะไรซ่อนเร้นอยู่ (ผู้นำในอดีต) เสียตายโอกาสของคนไทย โครงการห้วยบนดิน (ของใครก็ไม่ต้องเอ่ยถึงมันแสดงใจคนหลายคน) ที่เราสามารถส่งนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศได้ปีละประมาณ 800 คน ถ้าถึง 10 ปี ก็จะได้ถึง 8,000 คน

ไม่รู้ว่าจะมีใครกล้าคิดโครงการแบบนี้ได้อีกหรือไม่

กลยุทธ์ของเกาหลีคือ ลดกำลังรบเปลี่ยนมาเป็นทหารช่างให้มากขึ้น ทหารช่างสามารถสร้างสาธารณูปโภค กระจายทหารออกไปอยู่ตามต่างจังหวัด ไม่กระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ คงจะลดปัญหาต่างๆ ไปได้มาก เช่น ปัญหาจราจร ไม่ต้องสร้างทางลอยฟ้า ทหารยังสามารถช่วยตำรวจและเป็นวิทยากรทางการเกษตร และจะกลายเป็นครูสอนประชาชนได้อีกมากมาย

ผมไปเป็นทหารอยู่เกาหลี 1 ปี เห็นกองทัพของเกาหลีจัดการเยี่ยมมาก เขาปรับทหาร 80% ให้เป็นทหารช่าง มีหน้าที่สร้างถนน สะพาน และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ไม่ต้องไปจูงบริษัทก่อสร้างแบบไทย เขายังมีเงินเหลือไปพัฒนาได้อีกหลายอย่าง รัฐบาลซื้อ อีฐู หิน ปูน ทรายให้ แรงงานใช้ทหารเพียง แล้วเขาก็ฝึกออกไปเรื่อย 4 ปี รุ่นเก่าออกไป รุ่นใหม่เข้ามา ผลพลอยได้ทหารมีความรู้ ออกไปประกอบอาชีพเป็นนายช่างได้เลย สาธารณูปโภคในเกาหลีเมื่อปี 2512 ทหารทำเกือบ 100% ถนนหนทางของเกาหลีจากชนเมืองเขาสู่อำเภอเมืองหลวงทหารทำเกือบทั้งหมด

จำวุฒิพงษ์ยังบอกอีกว่า ผมเคยไปทำงานอยู่ซาอุฯ 6 ปี มีคนงานหลายชาติในเอเชีย ที่บริษัทที่จำวุฒิพงษ์ทำงานมีคนงานประมาณ 6,000 คน มีคนไทย 1,200 คน และเป็นฝีมือแรงงานที่เก่งกว่าแรงงานของทุกชาติ แต่ที่ด้อยกว่าเขาคือภาษาอังกฤษเท่านั้น ผมต้องแสดงเอง (จำวุฒิพงษ์พูดภาษาอังกฤษได้ดีมาก) คนงานไทยจึงถูกเขาเอาเปรียบตลอด บอกให้ช่วย Complain ให้หน่อยก็ไม่ค่อยกล้า

ดังนั้นผมว่าการแข่งขันเรื่องแรงงานในเอเชีย ไม่ใช่เรื่องน่ากลัวสำหรับคนไทย (ในสมัยนั้น) ให้เพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษเขาไปหน่อยสุเขาได้แน่ ไม่ต้องวิตก ดีไม่ดีแรงงานไทยจะขายดีด้วยซ้ำ

คำร่ำพิงที่สาม ของ ผอ.ประยูร ธีรพงษ์ ผ่านการนำเสนอของ ผอ.อนุพงษ์ บุญชริกกุล หัวข้อกับดักทางการศึกษา : โกงตาชั่ง ทานแจงว่าโรงเรียนสอนเด็กจบเร็วขึ้นกว่าหลักสูตร แล้วก็นำเอาเวลาที่เหลือไว้ตัวเด็ก ใช้ทั้งครูในโรงเรียนและครูในโรงเรียนเครือข่ายตัวเด็ก หรือเหนือกว่านั้นก็ไปจ้างเอาตัวเตอร์มาตัว ผลที่ตามมาก็คือ การศึกษาไม่ตรงไปตรงมา (โกงตาชั่ง) เพราะมันไม่มีผลมาจากการสอนของครู มันมาจากผลของการตัว มันจึงกลายเป็น Teach for Test มันไม่ได้ Teach for Develop เพื่อให้เด็กได้พัฒนาจริงๆ ขอสอบ O-Net จึงเป็นกับดักทางการศึกษา เพราะคะแนน O-Net ไม่ได้สะท้อนผลการเรียนรู้พัฒนาทักษะของตัวผู้เรียนเลย แต่มีผลกระทบกับ ผอ.โรงเรียนและกับชื่อเสียงของโรงเรียนโดยมีเด็กเป็นผู้ต้องแบกภาระ เด็กสู้เพื่อผู้บริหารและสู้เพื่อโรงเรียนหนึ่งเดือนกว่าๆ ก่อนจะสอบ O-Net ครูก็ต้องดูแลตัวนักเรียนอย่างเข้มขมมาก เพราะว่ามันเป็นการสู้เพื่อโรงเรียน ไม่มีครูและเด็กอยู่ในผลสำเร็จของการสอบนั้นเลย ควรเลิกได้หรือยังครับ

นี่คือเสียงนกเสียงกา (กฐ) ได้ร้องทัก ไฟกำลังไหม้บ้านเพื่อนแล้วเราจะนั่งกันอยู่ได้อย่างไร

เพชร เหมือนพันธุ์

ขอบคุณที่มาเนื้อหาจาก [มติชนออนไลน์](#) วันที่ 14 มีนาคม 2561